

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОПЕРНИЙ КЛАС»

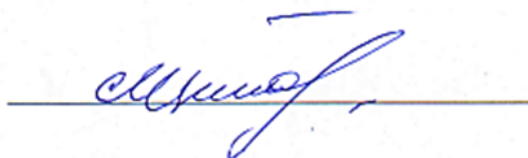
Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	

Дніпро
2024

Розробник: Сошнева С.В. викладач кафедри вокально-хорового мистецтва

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Оперний клас» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

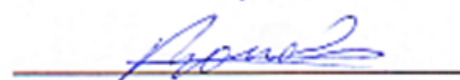
Гарант ОНП

Світлана ЩИТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Оперний клас» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

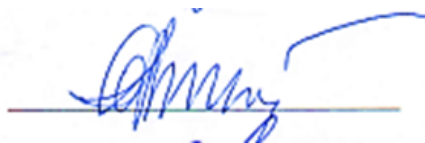
Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Оперний клас» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового мистецтва КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 4 від «27» серпня 2024 року).

Завідувач кафедри

Андрій ТУЛЯНЦЕВ

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 15	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 450	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1–2-й
Тижневих годин: аудиторних – 4	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – I–IV-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/0,6	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття– Практичні заняття – 284 годин
Вид контролю – залік	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 166 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни – підготовка магістрів до участі виставах оперного класу, до розуміння творчо-педагогічного синтезу між викладачем з фаху, диригентом та режисером; конкретне оволодіння різностильовими оперними (оперетковими) партіями (ансамблями) для впровадження у репертуарні вистави оперного класу;

2.2. Завдання:

2.2.1 практична підготовка вивчення сценічної композиції оперної (опереткової) вистави у цілому;

2.2.2 повне сприяння розвитку вокально-акторських здібностей та формування професійної майстерності у сучасних співаків оперної (опереткової) сцени;

2.2.3 вироблення у магістрів якостей персонального підходу до сучасних оперних (опереткових) вистав;

2.2.4 Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської оперної майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.

2.3. Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (ЗК):

ЗП 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗП 7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

2.3.2. Фахові (ФК):

ФП 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФП 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФП 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФП 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФП 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФП 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН)

ПР 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПР 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Рекомендований репертуарний список

СОПРАНО

- Партія Лії з опери М. Скорика «Мойсей»
- Партія Галі з опери К.Данькевича «Назар Стодоля»
- Партія Наталки Полтавки з опери М.Лисенка «Наталка Полтавка»
- Партія Оксани з опери С.Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм»
- Партія Одарки з опери С.Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм»
- Партія Катерини з опери «Катерина» О. Родіна
- Партія Графіні з опери В.А. Моцарта «Весілля фігаро»
- Партія Кароліни з опери Д.Чимароза «Таємний брак»
- Партія Сюзанни з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
- Партія Мюзетти з опери Дж.Пучіні «Богема»
- Партія Розалінди з оперети Й.Штрауса «Летюча миша»
- Партія Аделі з Й.Штрауса «Летюча миша»
- Партія Сільви з оперети І.Кальмана «Сільва»
- Партія Стассі з оперети І.Кальмана «Сільва»
- Партія Мабель з оперети І.Кальмана «Принцеса цирку»
- Партія Шаріки з оперети Я.Барнича «Шаріка»

МЕЦЦО-СОПРАНО

- Партія Йохаведди з опери «Мойсей» М. Скорика
- Партія Стехи з опери К.Данькевича «Назар Стодоля»
- Партія Терпилихи з опери М.Лисенка «Наталка Полтавка»
- Партія Вакханки з опери М.Лисенка «Ноктюрн»
- Партія Кармен з опери Ж. Бізе «Кармен»
- Партія Фідальми з опери Д.Чимароза «Таємний брак»

Партія Марцелліни з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
 Партія Мадалени з опери Дж.Верді «Ріголетто»
 Партія Лізетти з опери Д.Чимароза «Таємний брак»
 Партія Чіпри з оперети Й.Штрауса «Циганський барон»
 Партія Періколи з оперети Ж.Оффенбаха «Перикола»

ТЕНОР

Партії Ієгошуа, Азазеля з опери М. Скорика «Мойсей»
 Партія Андрія з опери С.Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм»
 Партія Петра з опери М.Лисенка «Наталка Полтавка»
 Партія Івана з опери «Катерина» О. Родіна
 Партія Паоліно з опери Д.Чимароза «Таємний брак»
 Партія Беппо з опери Р.Леонкавалло «Паяци»
 Партія Базиліо з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
 Партія Баринка з оперети Й.Штрауса «Циганський барон»
 Партія Альфреда з оперети Й.Штрауса «Летюча миша»
 Партія Боні з оперети І.Кальмана «Сільва»
 Партія Тоні з оперети І.Кальмана «Принцеса цирку»

БАРИТОН

Партії Датана, Поета, Симеона з опери М. Скорика «Мойсей»
 Партія Фігаро з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
 Партія Робінзона з опери Д. Чимароза «Таємний брак»
 Партія Джеронімо з опери Д.Чимароза «Таємний брак» (бас баритон)
 Партія Цунігі з опери Ж. Бізе «Кармен» (бас баритон)
 Партія Садовника з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» (бас баритон)
 Партія Івана Карася з опери С.Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм»
 Партія Султана з опери С.Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм»
 Партія Батька Жермона з опери Дж.Верді «Травіата»
 Партія Спарафуччіле з опери Дж.Верді «Ріголетто»
 Партія Хоми з опери К.Данькевича «Назар Стодоля»
 Партія Бартоло з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» (бас баритон)
 Партія Містера Ікс з оперети І.Кальмана «Принцеса цирку»

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Образно-художній зміст оперного (опереткового) твору: аналіз

1. Партія Графіні з опери В.А. Моцарта «Весілля фігаро»
2. Партія Поета з опери М. Скорика «Мойсей»
3. Партія Фігаро з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
4. Партія Едвіна з оперети «Сільва» І.Кальмана
5. Партія Боні з оперети «Сільва» І.Кальмана

Тема 2. Робота над сценічним твором

1. Партія Мікаели з опери Ж. Бізе «Кармен»
2. Партія Сільви з оперети «Сільва» І.Кальмана
3. Партія Нінон з оперети «Фіалка Монмартру» І.Кальмана
4. Партія Паоліно з опери Чимароза «Таємний брак»
5. Партія Робінзона з опери Чимароза «Таємний брак»

Тема 3. Репетиційна робота на сцені

1. Партія Катерини з опери О. Родіна «Катерина»
2. Партія Маріци з оперети «Маріца» І.Кальмана
3. Партія Стассі з оперети «Сільва» І.Кальмана

4. Партія Мойсея з опери «Мойсей» М. Скорика
5. Партія Джеронімо з опери Чімароза «Таємний брак» (бас-баритон)

Тема 4. Диригент – режисер - співак

1. Партія Кароліни з опери Чімароза «Таємний брак»
2. Партія Теодори з оперети «Принцеса цирку» І.Кальмана
3. Партія Беппо з опери Леонкавалло «Паяци»
4. Партія Йохаведди з опери «Мойсей» М. Скорика (меццо-сопрано)
5. Партія Керубіно із опери «Весілля Фігаро» В.А.Моцарта

Тема 5. Практикум сольного виконання

1. Партія Сюзанни з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
2. Партія Розалінди з оперети «Летюча миша» Й.Штрауса
3. Партія Тасило з оперети «Маріца» І.Кальмана
4. Партія Базиліо з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
5. Партія Лії з опери М. Скорика «Мойсей» (сопрано)

Семестр 2. Оперна (опереткова) вистава

Тема 6. Вокально-виконавські сценічні прийоми

1. Партія Мюзетти з опери Пуччіні «Богема»
2. Партія Фідальми з опери Чімароза «Таємний брак» (меццо сопрано)
3. Партія Лізи з оперети «Маріца» І.Кальмана
4. Партія Ромендадо з опери Ж. Бізе «Кармен»
5. Партія Цуніги з опери Ж. Бізе «Кармен» (бас-баритон)

Тема 7. Художній зміст оперного (опереткового) твору: втілення засобів виразності

1. Партія Фраскіти з опери Ж. Бізе «Кармен»
2. Партія Кармен з опери Ж. Бізе «Кармен» (меццо-сопрано)
3. Партія Маддалени з опери Дж. Верді «Ріголетто» (меццо-сопрано)
4. Партія Містера Ікс з оперети «Принцеса цирку» І.Кальмана
5. Партія Датана з опери М. Скорика «Мойсей»
6. Партія Ескамільйо з опери Дж. Верді «Кармен»

Тема 8. Майстерність партнера в оперній (оперетковій) виставі

1. Партія Віолетти з опери Дж. Верді «Травіата»
2. Партія Аделі з оперети «Летюча миша» Й.Штрауса
3. Партія Ганни Главарі з оперети «Весела удова» Ф.Легара
4. Партія Мабель з оперети «Принцеса цирку» І.Кальмана
5. Партія Симеона з опери М. Скорика «Мойсей»
6. Партія Моралеса з опери Ж. Бізе «Кармен»

Тема 9. Вокально-акторська майстерність

1. Партія Кармен з опери Ж. Бізе «Кармен» (меццо-сопрано)
2. Партія Інес з опери Дж. Верді «Трубадур»
3. Партія Марцеліни з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
4. Партія Віолетти з оперети «Фіалка Монмартру» І.Кальмана
5. Партія Курціо з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
6. Партія Андрія з опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» (тенор)

7. Партія Донкайро з опери Ж. Бізе «Кармен»
8. Партія графа Данила з оперети «Весела удова» Ф.Легара

Тема 10. Театральньо-сценічний образ

1. Партія Лізетти з опери Чімароза «Таємний шлюб»
2. Партія Барбарини з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро»
3. Партія Вакханки з опери М. Лисенка «Ноктюрн» (меццо-сопрано)
4. Партія Мерседес з опери Ж. Бізе «Кармен»
5. Партія Дайкайро з опери Ж. Бізе «Кармен» (тенор)
6. Партія Садовника з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» (бас-баритон)
7. Партія Бартоло з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» (бас-баритон)

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.	Сам.р.
Тема 1. Образно-художній зміст оперного (опереткового) твору:аналіз	27		10			17
Тема 2. Робота над сценічним твором	47		30			17
Тема 3. Репетиційна робота на сцені	47		30			17
Тема 4. Диригент–режисер –співак	47		30			17
Тема 5. Практикум сольного виконання	47		30			17
Тема 6. Вокально-виконавські сценічні прийоми	37		20			17
Тема 7. Художній зміст оперного (опереткового) твору: втілення засобів виразності	47		30			17
Тема 8. Майстерність партнера в оперній (оперетковій) виставі	49		32			17
Тема 9. Вокально-акторська майстерність	49		32			17
Тема 10. Театральньо-сценічний образ	53		32			21
Всього годин	450		276			174

**6. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

8.Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. образно-художній зміст оперного (опереткового) твору: аналіз 1.Партія Графині з опери В.А. Моцарта «Весілля фігаро»	17

	<p>2.Партія Поета з опери М. Скорика «Мойсей» 3.Партія Фігаро з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» 4.Партія Едвіна з оперети «Сільва» І.Кальмана 5.Партія Боні з оперети «Сільва» І.Кальмана</p>	
2	<p>Тема 2. Робота над сценічним твором 1.Партія Мікаели з опери Ж. Бізе «Кармен» 2.Партія Сільви з оперети «Сільва» І.Кальмана 3.Партія Нінон з оперети «Фіалка Монмартру» І.Кальмана 4.Партія Паоліно з опери Чімароза «Таємний брак» 5.Партія Робінзона з опери Чімароза «Таємний брак»</p>	17
3	<p>Тема 3. репетиційна робота на сцені 1.Партія Катерини з опери О. Родіна «Катерина» 2.Партія Маріци з оперети «Маріца» І.Кальмана 3.Партія Стассі з оперети «Сільва» І.Кальмана 4.Партія Мойсея з опери «Мойсей» М. Скорика 5.Партія Джеронімо з опери Чімароза «Таємний брак» (бас-баритон)</p>	17
4	<p>Тема 4. Диригент – режисер - співак 1.Партія Кароліни з опери Чімароза «Таємний брак» 2.Партія Теодори з оперети «Принцеса цирку» І.Кальмана 3.Партія Беппо з опери Леонкавалло «Паяци» 4.Партія Йохаведди з опери «Мойсей» М. Скориква (меццо-сопрано) 5.Партія Керубіно із опери «Весілля Фігаро» В.А.Моцарта</p>	17
5	<p>Тема 5. Практикум сольного виконання 1.Партія Сюзани з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» 2.Партія Розалінди з оперети «Летюча миша» Й.Штрауса 3.Партія Тасило з оперети «Маріца» І.Кальмана 4.Партія Базиліо з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» 5.Партія Лії з опери М.Скорика «Мойсей» (сопрано)</p>	17
6	<p>Тема 6. Вокально- виконавські сценічні прийоми 1.Партія Мюзети з опери Пуччині «Богема» 2.Партія Фідальми з опери Чімароза «Таємний брак» (меццо сопрано) 3.Партія Лізи з оперети «Маріца» І.Кальмана 4.Партія Ромендадо з опери Ж. Бізе «Кармен» 5.Партія Цунігі з опери Ж. Бізе «Кармен» (бас - баритон)</p>	17
7	<p>Тема 7. Художній зміст оперного (опереткового) твору: втілення засобів виразності 1.Партія Фраскіти з опери Ж. Бізе «Кармен» 2.Партія Кармен з опери Ж. Бізе «Кармен» (меццо сопрано) 3.Партія Мадалени з опери Дж. Верді «Ріголетто» (меццо – сопрано) 4.Партія Містера Ікс з оперети «Принцеса цирку» І.Кальмана 5.Партія Датана з опери М. Скорика «Мойсей» 6.Партія Ескамільйо з опери Дж. Верді «Кармен»</p>	17
8	<p>Тема 8. Майстерність партнера в оперній (оперетковій) виставі 1.Партія Віолетти з опери Дж. Верді «Травіата» 2.Партія Аделі з оперети «Летюча миша» Й.Штрауса 3.Партія Ганни Главарі з оперети «Весела вдова» Ф.Легара 4.Партія Мабель з оперети «Принцеса цирку» І.Кальмана 5.Партія Симеона з опери М. Скорика «Мойсей» 6.Партія Моралеса з опери Ж. Бізе «Кармен»</p>	17

9	Тема 9. Вокально-акторська майстерність 1.Партія Кармен з опери Ж. Бізе «Кармен» (меццо-сопрано) 2.Партія Інес з опери Дж. Верді «Трубадур» 3.Партія Марцеліни з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» 4.Партія Віолетти з оперети «Фіалка Монмартру» І.Кальмана 5.Партія Курціо з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» 6.Партія Андрія з опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» (тенор) 7.Партія Донкайро з опери Ж. Бізе «Кармен» 8.Партія графа Данила з оперети «Весела удова» Ф.Легара	17
10	Тема 10. Театрально-сценічний образ 1.Партія Лізетти з опери Чімароза «Таємний шлюб» 2.Партія Барбарини з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» 3.Партія Вакханки з опери М. Лисенка «Ноктюрн» (меццо-сопрано) 4.Партія Мерседес з опери Ж. Бізе «Кармен» 6.Партія Дайкайро з опери Ж. Бізе «Кармен» (тенор) 7.Партія Садовника з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» (бас-баритон) 8.Партія Бартоло з опери В.А. Моцарта «Весілля Фігаро» (бас-баритон)	21
Всього за навчальним планом		174

9. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Оперний клас» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

10. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірка засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, залік наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль)

Кафедрою вокально-хорового мистецтва, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

Зараховано:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки або з незначними помилками виконані всі завдання.

Не зараховано

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

11. Методичне забезпечення

- 16.1 Друковані та електронні матеріали (клавіри, ноти).
- 16.2 Робоча програма з дисципліни.
- 16.3 Силабус дисципліни.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Богданова І. Епістолярна спадщина Альфредо Каталані та оперна культура Італії останньої третини ХІХ ст. *Київське музикознавство* : зб. наук. пр. К., 2013. Вип. 46. С. 147–157.
2. Бутенко Л. Функція хору в драматургії сучасного оперного спектаклю: дис. ... канд. мистецтвознав: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2001. 192 с.
3. Вовкун В. В. Поема Івана Франка «Лис Микита» у постановках театрів України на початку ХХІ століття. *Мистецтвознавчі записки*: зб. наук. пр. Вип. 36. К. : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. С. 105–109.
4. Гнатів Т. Дж. Пуччіні «Мадам Баттерфляй»: на підступах до моноопери. *Київське музикознавство* : зб. наук. пр. К., 2010. Вип. 18. С. 138–144.
5. Кияновська Л. Опера «Мойсей» та її творець [передмова] Мойсей [ноти]: опера на дві дії, п'ять картин із прологом та епілогом: М. Скорик, клавір / лібрето Б. Стельмаха і М. Скорика за однойменною поемою І. Франка. К., 2006. С. 5
6. Корчова О. О. Джузеппе Верді, Ріхард Вагнер і Джакомо Пуччіні як творці авторського музичного театру. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : наук. журн., 2010. № 2 (7). С. 36–43.
7. Куриляк І. І. Еволюція драматургічних функцій хору в українській опері: національно-естетичний вимір: дис. ... канд. мистецтвознав.: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Львів, 2018. 195 с.
8. Лі Мін. Оперне мистецтво Китаю та Європи в контексті взаємовідображень: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Харків, 2019.
9. Неболюбова Л. С. «Саломея» Ріхарда Штрауса: на перепуттях парадокса (До 150 річчя від дня народження Ріхарда Штрауса). *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*: наук. журн. К., 2015. № 1 (26). С. 39–48.
10. Пальцевич Ю. «Лис Микита»: опера для всіх. *Музика*. Лютий 2020.
11. Романец Д. О. Музична драматургія дитячих опер українських композиторів кінця ХХ–ХХІ століть: дис. ... докт. філософії спец. 025 Музичне мистецтво. К., 2021.
12. Рожок В. Оперна студія Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського : історія і сучасність (до 70-річчя від дня заснування). *Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. Вип. 89. Сучасний оперний театр і проблеми оперознавства : зб. ст. К., 2010. С. 21–46.
13. Савицька Н. Незавершені оперні проекти як фактори корекції біографічного сценарію композитора. *Наук. вісн. Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : зб. ст. Вип. 89: Сучасний оперний театр і проблеми оперознавства / ред.-упоряд. М. Р. Черкашина-Губаренко. К., 2010. С. 310–326.

- 14.Самойленко О. Музичний театр у діалозі з часом та у семантичному просторі сучасної культури. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*: наук. журн. К., 2010. № 6 (7). С. 11–19.
- 15.Сокачик Р. М. «Харакірі» та «Радамес» Петера Етвеша: європейське прочитання японських традицій в оперній драматургії ХХ століття. *Українське музикознавство*. 2017. Вип. 43. С. 166–176.
- 16.Сокачик Р. М. Опера творчість Петера Етвеша в контексті розвитку угорської музики ХХ–ХХІ століть: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2019.
- 17.Станішевський Ю. Національна опера України . К., 2002. 731 с.
- 18.Чепалов О. Харківський Національний театр опери та балету ім. М. Лисенка.. Харків, 2011. 50 с.
- 19.Черкашина-Губаренко М. Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга). *Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського*: науковий журнал. К., 2009. № 4 (5). С. 142–153.
- 20.Українська музична енциклопедія. Т. 4. Гол. редкол. Г. Скрипник; НАН України; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2016. 554 с.
- 21.Чжан Сицуй. Декламаційність як компонент виконавської вокальної виразності: дис. ... докт. філософії: спец. 025 Музичне мистецтво. Харків, 2023.

Допоміжна

1. <https://lnma.edu.ua/> опера-студія-імені-героя-україни-vas/
2. Рожок В. І. Музичний театр Миколи Лисенка: інтерпретації опери «Тарас Бульба» на київській сцені.*Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : наук. журн. 2012. № 2 (15). С. 70–79.
3. Рожок В. Стефан Турчак. К. : Либідь, 2013. 248 с.
4. Швачко Т. Євгенія Мірошниченко. К., Музична Україна, 2011. 276 с.

Інформаційні ресурси

1. MANON - JULES MASSENET - 2007 (BERLIN)
2. <http://www.youtube.com/watch?v=KY977g...>
3. М. Скорик Опера «Мойсей». М.Skorik. Opera "Moses". Full opera. HD1080